

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 3 (5)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

**Farg‘ona davlat universiteti uchun
MAXSUS SON**

3

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Abduvoxidov A.A. Moliyaviy bilim va ko‘nikmalarning iqtisodiy mazmuni hamda nazariy tamoyillari.	7
Olimova N.X. Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan samarali foydalanishni rivojlantirish strategiyalari.	11
Эргашев А.Х. Исследование текущих тенденций и ограничений инвестиционной активности предприятий в стране.....	15
Yulchiyev A.O. Turistik destinatsiya tabiati va rivojlanish omillari: taklif va talabga asoslangan yondashuvlar.....	19
Mirzayev A.T., Ne‘matova D.A. Sanoatning bazaviy tarmoqlarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	23
Karimov Sh.X. Turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga hududiy salohiyatning ta‘sirini baholash.....	30
O‘rinboyev D.B. Qurilish materiallari sanoati korxonalarida inqirozning shakllanish bosqichlari va diagnostik ko‘rsatkichlari tahlili.....	34
Goziyev M.Sh., Bahodirova M.R. Digital transformation of corporate governance in developing economies (case of Uzbekistan).....	44
Israilova M.V. Sanatoriya-kurort sohasida mulkchilik munosabatlarini transformatsiyalashning ayrim masalalari.....	48
Turg‘unov M.M. Milliy iqtisodiyotda oziq-ovqat sanoati rivojlanishining tarmoq xususiyatlari.....	53
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish masalalari.....	58
Mannopova M.S. Agrar sohaning barqaror rivojlanishida meva-sabzavotchilik klasterlari: tuzilma, yo‘nalishlar va asosiy tamoyillar.....	63
Nematova Sh.E. Raqamli transformatsiya sharoitida xizmatlar sifat menejmenti va kichik biznes subyektlarining iqtisodiy barqarorligi.....	68
Rasulov U.A. Raqamli iqtisodiyot — yangi O‘zbekiston iqtisodiy islohotlarining tayanch omili.....	72
Raximov D.Sh. Sanoat ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilish jarayonlari va qayta ishlash tarmog‘ining raqobatbardoshlikka ta‘siri.....	77
Teshabayeva O.N. Turkiya tajribasi asosida turizm infratuzilmasini rivojlantirish yo‘nalishlari.....	81
Jumakulov Z.I., Tursunaliyeva K. O‘zbekiston Respublikasi bank tizimi: holati, rivojlanish tendentsiyalari va islohotlar samarasi.....	85
Jaksimova Z.R. Ko‘lam samarasi turlari, ularning tavsifi va ko‘lam samarasi asosida samaradorlikni oshirishning nazariy modellari.....	88
Yunusov A.R. "Green economy" - the problem of teaching at universities in Central Asia using the experience of european union universities.....	92
Юнусов Ш. Роль цифровизации и искусственного интеллекта в углублении региональных экономических отношений в Центральной Азии.....	95
Xalmatjanova G.D. Klasterlarni boshqarishning samaradorligini oshirish va resurslardan optimal foydalanish.....	104
Xomidov Q.Q. O‘zbekistonda turistik majmualar faoliyatini boshqarishning nazariy jihatlari.....	109
Jo‘rayev H.Q. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining strategik salohiyatini baholashning jarayon va tizimli yondashuvlari	114
Xakimov D.R. Oliy ta‘lim sohasida bozor munosabatlari rivojlanishining asosiy omillari.....	117
To‘xtasinova D. Xalqaro hamkorlikning eksport-import oqimlarini tartibga solishdagi roli.....	123
Xolmatov B.A. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishida tejamkorlik darajasini statistik baholash.....	127
Jumakulov Z.I., Baxromov B. O‘zbekiston davlat byudjetini shakllantirishda soliqlarning roli.....	131
To‘ychiyeva B.V. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining barqarorligini ta‘minlashda strategik boshqaruvning ilmiy-nazariy asoslari.....	133
Abdisamatov Sh.A. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar va iqtisodiy o‘shish barqarorligining asoslari hamda zamonaviy muammolari.....	141
Asraqulov A.S. Turistik xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari va turistik xizmat turlari diversifikatsiyalashuviga yondashuvlar.....	145
Rakhimova K.N., Mrs. Oubih Warda Institutional and innovative mechanisms for the development of digital tourism in Uzbekistan.....	151
Muxtorov A.A., Mirzayev A.T. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb etish jarayonlarini boshqarishning omilli tahlili.....	154
Usibjonova G.U., Mannopova M.S. Milliy iqtisodiyotda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta‘minlashning ilmiy asoslari.....	161

Oltiboyeva M.A., Teshabayeva O.N. O‘zbekiston turizm logistikasini rivojlantirishda raqamli innovatsiyalarning roli.....	166
Ximmatova G.K., To‘xtasinova D. Xizmatlar bozorida korxonalarining raqobat ustunligini barqarorlashtirish.....	170
Oltiyeva M.A., Mirzayev A.T. Hududlar resurs salohiyatini baholash orqali potensial turistik resurslarni turistik faoliyatga kiritish imkoniyatlarini modellashtirish.....	174
Xasanova R., Teshabayeva O.N. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida diversifikatsiyaning hududiy jihatlari.....	180
Zufarova G.A. Ta‘lim bitiruvchilarining ko‘nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi nomuvofiqlik muammosi.....	184
Ergashev J.S. "Yashil marketing" konsepsiyasi asosida energiya tejamkor qurilish materiallari bozorini rivojlantirish	187
O‘rinov A.A. Tikuv-trikotaj mahsulotlariga talabni shakllantirish va sotishni rag‘batlantirish tizimining o‘ziga xos xususiyatlari.....	192
Uzganbayeva D.T., Mo‘ydinov A. Sut va sut mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida innovatsion salohiyatini iqtisodiy-matematik va faoliyatni boshqaruv mexanizmlari takomillashtirish.....	197
Саиджоновна З.Б. Ўзбекистонда саноат корхоналарига инвестиция жалб қилишнинг иқтисодий самарадорлиги.....	201
Qodirov Z.E. Fermer xo‘jaliklari faoliyatini rivojlantirishning imitatsion modellar tizimi.....	205
Ahmadaliyeva R.A., O‘rinov A.A. Qishloq xo‘jaligini modernizatsiya qilishning iqtisodiy ahamiyati.....	210
Хайдаров Х. Сугурта муносабатларида сугурта тариф ставкаларини ахамияти ва муаммолари.....	214
Махамადийев М.М. Iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion g‘oyalar bankidan foydalanishning tahliliy asoslari..	217
Madaminov G‘.M. Harbiy xizmatchilarni moddiy rag‘batlantirishda qo‘shimcha to‘lovlar tizimining iqtisodiy va institutsional asoslari.....	222
Nazirboyev D.D. Moliyaviy siyosat va ijtimoiy barqarorlik omillari.....	227
Хасанова С.И. Ишлаб чиқариш корхоналари бошқаруви назарий асослари.....	232
Teshaboyev B.A. Econometric analysis of internal and external factors affecting the management efficiency of tourism enterprises.....	237
Mustafoyeva Z.A. Fintech texnologiyalarining moliya tizimi rivojlanishidagi o‘rni va istiqbollari.....	242
Xolmirzayev U.A., Muradova N.R. Rivojlanish strategiyalarida raqobat va hamkorlik o‘rtasidagi muvozanat: nazariy yondashuv va amaliy tahlil.....	245
Sadullayev R.P. Ekologik vaziyatni barqarorlashtirishda soliq mexanizmidan samarali foydalanish metodologiyasi: xorij tajribasi.....	249
Мурадов Б.Х., Аширов Д.Ф., Бахтиёрв Т.Д., Собиров Х.С. Қудратов М.Н. Основные факторы инновационных процессов АЭС, устойчивых источников энергии и перехода к «Зелёной» экономике.....	258
Tursunov O.B. Transport-logistika tizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘shishni ta‘minlash.....	269
Sayitbayev Sh.D. Yangi O‘zbekistonda moliyaviy barqarorlik va iqtisodiy o‘shish.....	274
Ibodulloyeva Z.S. Aligning energy systems engineering education with Uzbekistan’s renewable energy transition: rethinking curriculum reform through a policy–education lens.....	278
Salimova Z.S. Investitsiyalar va aholi daromadlari o‘rtasidagi mutanosiblikni ta‘minlashning konseptual asoslari.....	282
G‘aybullayeva Z.R., Oxunjonova K.K. Respublika tijorat banklari operatsiyalari va ularni rivojlantirish masalalari.....	286
Абдуллоев А.Ж. Ўзбекистонда маҳсулот сифатини бошқариш амалиётини давлат томонидан тартибга солиш йўналишлари.....	289
Rahimova M.I. O‘zbekistonda ayollar rahbarligidagi korxonalarining eksport faoliyati va hududiy rivojlanish tendensiyalari.....	294
Rahmatullayeva D.O. Bandlik tuzilmasining o‘zgarishi va iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri.....	299
Valikulov Sh.Z. “O‘zbekneftgaz” AJ da investitsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari va ularni tizimli tahlil qilish.....	305
Турабекова Г.И. Яшил иқтисодиёт ва инсониятнинг барқарор келажаги учун йўл.....	312
Tajiboyev S.O. Xalqaro investitsiyalar va kapital oqimlari.....	316
Madaminov A.M. Sanoat korxonalarida faoliyatida zamonaviy boshqaruv mexanizmlaridan foydalanish istiqbollari (oziq-ovqat sanoati misolida).....	319

4. Food and Agriculture Organization. The State of Food and Agriculture. — Rome, 2021.
5. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Qishloq xo‘jaligi sohasining statistik ko‘rsatkichlari. — Toshkent, 2022.
6. Xolmatov D.Sh. Agrar sohada modernizatsiya jarayonlarining iqtisodiy tahlili // Ilmiy-amaliy tadqiqotlar jurnali. — 2020. — №2.

UDK:338.46

**СУГУРТА МУНОСАБАТЛАРИДА СУГУРТА ТАРИФ СТАВКАЛАРИНИ
АХАМИЯТИ ВА МУАММОЛАРИ**

**ВАЖНОСТЬ И ПРОБЛЕМЫ ТАРИФОВ НА СТРАХОВЫЕ УСЛУГИ В
СТРАХОВЫХ ОТНОШЕНИЯХ**

**THE IMPORTANCE AND PROBLEMS OF INSURANCE TARIFFS IN INSURANCE
RELATIONSHIPS**

Хайдаров Хошимжон Фаргона Давлат университети доценти, и.ф.н.

Аннотация

Ушбу мақолада суғуртада тариф ставкасининг иқтисодий моҳияти, унинг суғурта тизимидаги аҳамияти ва муаммолари ёритиб берилди. Тариф ставкасининг шаклланиш тамойиллари, унинг асосий тузилиши ҳамда таркибий қисмлари батафсил таҳлил қилинади.

Шунингдек, нетто-ставка ва брутто-ставка тушунчалари, уларнинг фарқи ҳамда суғурта мукофотини ҳисоблашдаги роли изоҳланади. Мақолада суғурта тариф сиёсатини шакллантиришда риск даражаси, статистик маълумотлар ва молиявий барқарорлик омилларининг таъсири кўриб чиқилади. Тадқиқот натижасида суғурта тариф ставкасининг суғурта компаниялари фаолиятидаги аҳамияти очиқ берилди.

Калит сўзлар: суғурта, тариф ставкаси, нетто-ставка, брутто-ставка, суғурта мукофоти, риск, суғурта фонди, тариф сиёсати, актуал ҳисоб-китоблар, молиявий барқарорлик.

В данной статье рассматривается экономическая сущность тарифной ставки в страховании, ее роль и значение в системе страхования. Подробно анализируются принципы формирования тарифной ставки, ее основная структура и компоненты. Также объясняются понятия нетто-ставки и валовой ставки, их различие и роль при расчете страховой премии. В статье рассматривается влияние уровня риска, статистических данных и факторов финансовой стабильности на формирование страховой тарифной политики. Исследование выявляет значение страховой тарифной ставки в деятельности страховых компаний.

Ключевые слова: страхование, тарифная ставка, нетто-ставка, валовая ставка, страховая премия, риск, страховой фонд, тарифная политика, актуарные расчеты, финансовая стабильность.

This article examines the economic nature of the insurance rate, its role, and significance within the insurance system. It analyzes in detail the principles of rate formation, its basic structure, and its components. It also explains the concepts of net rate and gross rate, their differences, and their role in calculating insurance premiums. The article examines the influence of risk level, statistical data, and financial stability factors on the formation of insurance rate policy. The study reveals the importance of the insurance rate in the activities of insurance companies.

Keywords: insurance, rate, net rate, gross rate, insurance premium, risk, insurance fund, rate policy, actuarial calculations, financial stability.

Бозор иқтисодиёти шароитида суғурта тизими молиявий барқарорликни таъминловчи муҳим институтлардан бири ҳисобланади. Суғурта иқтисодий субъектларнинг мулкӣ манфаатларини турли хил рисклардан ҳимоя қилиш орқали иқтисодиётнинг узлуксиз фаолият юритишига хизмат қилади. Айниқса, глобал иқтисодий беқарорлик, инфляция жараёнлари, табиий офатлар сонининг ортиши ва технологик хавфларнинг кучайиши шароитида суғуртанинг аҳамияти янада долзарб бўлиб келмоқда. Бундай вазиятда суғурта компанияларининг молиявий барқарорлигини таъминлаш ва мижозлар манфаатларини ҳимоя қилиш кўп жиҳатдан тариф ставкаларининг тўғри ва илмий асосланган ҳолда белгиланишига боғлиқ.

Суғуртада тариф ставкаси суғурта мукофотининг асосини ташкил этади ҳамда суғурта фондини шакллантиришнинг муҳим молиявий механизми ҳисобланади. Тариф ставкаси етарли даражада асослантирилмаган тақдирда, суғурта компанияси зарар кўриши ёки аксинча, суғурталанувчилар учун ортиқча молиявий юк юзага келиши мумкин. Шу боис тариф ставкасини шакллантириш жараёни риск даражасини аниқ баҳолаш, статистик маълумотларни чуқур таҳлил қилиш ва актуал ҳисоб-китобларга таянган ҳолда амалга оширилиши тақозо этади.

Ҳозирги кунда суғурта бозорида рақобатнинг кучайиши, янги суғурта маҳсулотларининг пайдо бўлиши ҳамда рақамли технологияларнинг жорий этилиши тариф сиёсатини такомиллаштириш заруратини юзага келтирмоқда. Хусусан, индивидуал рискларни баҳолаш тизимининг ривожланиши тариф ставкаларини янада дифференциаллаштириш зарурати тугилмоқда. Бу эса ўз навбатида суғурта хизматларининг адолатлилиги ва шаффофлигини таъминлашга хизмат қилади.

Шунингдек, суғурта тариф ставкасининг тузилиши ва таркибини тўғри аниқлаш суғурта ташкилотларининг харажатларини қоплаш, фойда олиш ҳамда захира фондларини шакллантириш жараёнида муҳим аҳамият касб этади. Тариф ставкаси одатда нетто-ставка ва юклама (брутто-ставка таркиби) қисмларидан иборат бўлиб, ҳар бир элементнинг иқтисодий моҳиятини чуқур ўрганиш суғурта механизмининг самарали ишлашини таъминлайди.

Шу сабабли суғуртада тариф ставкасининг иқтисодий моҳиятини, унинг тузилиши ва таркибини илмий жиҳатдан ўрганиш ҳамда амалиётдаги аҳамиятини таҳлил қилиш бугунги кунда долзарб масалалардан бири ҳисобланади.

Суғуртада тариф ставкаси суғурта муносабатларининг иқтисодий асосини ташкил этади. Тариф ставкаси — бу суғурта суммасининг бир бирлигига тўғри келадиган суғурта мукофоти миқдори бўлиб, у суғурта фондини шакллантириш, суғурта тўловларини қоплаш ҳамда суғурта ташкилотининг барқарор фаолият юритишини таъминлаш учун хизмат қилади. Тариф ставкаси илмий асосланган, иқтисодий жиҳатдан тўғри ҳисобланган ва риск даражасига мос равишда белгиланиши лозим.

Суғурта тариф ставкасининг иқтисодий моҳияти риск назариясига бориб тақалади. Суғурта фаолиятининг асосий тамойили эҳтимоллик ва тасодиқийликка асосланган рискларни молиявий тақсимлашдан иборат. Шу сабабли тариф ставкасини шакллантириш жараёнида статистик кузатувлар, зарар кўриш эҳтимоли, зарар миқдорининг ўртача кўрсаткичи ҳамда суғурта ҳодисалари частотаси чуқур таҳлил қилинади. Риск қанчалик юқори бўлса, тариф ставкаси ҳам шунчалик юқори белгиланади.

Тариф ставкаси ўз тузилишига кўра икки асосий қисмдан иборат бўлади: нетто-ставка ва юклама. Нетто-ставка суғурта ҳодисалари юз берганда тўланадиган суғурта қопламаларини молиялаштириш учун мўлжалланган қисмдир. У асосан кутилаётган зарар миқдорига тенглаштирилади ва суғурта фондининг асосий қисмини шакллантиради. Нетто-ставка актуал ҳисоб-китоблар асосида аниқланади ҳамда суғурта ҳодисалари эҳтимоли ва ўртача зарар кўрсаткичларига таянган ҳолда белгиланади.

Юклама эса суғурта ташкилотининг фаолият юритиши билан боғлиқ харажатларни қоплаш ҳамда фойда олиш учун белгиланади. Юклама таркибига маъмурий харажатлар, агентлик ҳақлари, реклама ва маркетинг харажатлари, захира ажратмалари ҳамда режалаштирилган фойда киради. Шундай қилиб, брутто-ставка нетто-ставка ва юклама

йиғиндисидан ташкил топади. Тариф ставкасининг тузилиши суғурта ташкилотининг молиявий барқарорлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

Тариф ставкасини шакллантиришда бир қатор тамойилларга амал қилинади.

Биринчидан, эквивалентлик тамойили — яъни суғурта мукофоти кутилаётган суғурта тўловларига мос бўлиши лозим.

Иккинчидан, адолатлилик тамойили — бир хил риск даражасига эга суғурталанувчилар бир хил тариф асосида суғурталаниши керак.

Учинчидан, барқарорлик тамойили — тариф ставкаси суғурта компаниясининг узок муддатли тўлов қобилиятини таъминлаши зарур.

Тўртинчидан, рақобатбардошлик тамойили — тарифлар бозордаги рақобат шароитларини инобатга олган ҳолда белгиланади.

Ҳозирги босқичда суғурта тариф сиёсатида бир қатор долзарб масалалар мавжуд бўлмоқда. Биринчидан, рақамлаштириш жараёнлари индивидуал рискларни баҳолаш имкониятини кенгайтириш тақозо этмоқда. Масалан, автомобил суғуртасида телематик қурилмалар орқали ҳайдовчининг хулқ-атвори кузатилиб, шахсийлаштирилган тарифлар қўлланилмоқда. Бу эса тариф ставкаларини янада аниқлаштириш ва адолатли тақсимлаш имконини беради.

Иккинчидан, инфляция жараёнлари тариф ставкаларини қайта кўриб чиқиш заруратини юзага келтирмоқда. Нархлар даражасининг ўсиши суғурта қопламалари миқдорига бевосита таъсир қилади, натижада нетто-ставкани ошириш эҳтиёжи туғилади. Акс ҳолда суғурта компанияси молиявий барқарорлигини йўқотиши мумкин.

Учинчидан, табиий офатлар ва глобал иқлим ўзгаришлари риск даражасини ошириб, суғурта тарифларини белгилашда янги ёндашувларни талаб қилмоқда. Катта миқёсдаги зарарлар суғурта захираларини кўпайтиришни ва қайта суғурталаш механизмларини кучайтиришни тақозо этади.

Тўртинчидан, суғурта бозорида соғлом рақобатни таъминлаш масаласи долзарбдир. Баъзи ҳолларда мижозларни жалб қилиш мақсадида тариф ставкаларини сунъий равишда пасайтириш суғурта компаниясининг молиявий хавфсизлигига салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Шу сабабли тариф сиёсати иқтисодий асосланган ва эҳтиёткорона юритилиши лозим.

Суғуртада тариф ставкаси нафақат суғурта мукофотини аниқлаш воситаси, балки суғурта тизимининг барқарор ишлашини таъминловчи муҳим иқтисодий инструмент ҳисобланади. Унинг тузилиши ва таркибини илмий асосда шакллантириш суғурта компанияларининг молиявий барқарорлиги, мижозлар манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда суғурта бозорининг барқарор ривожланишида муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб айтиш мумкинки, суғуртада тариф ставкаси суғурта тизимининг молиявий асосини ташкил этувчи муҳим иқтисодий категория ҳисобланади. У суғурта мукофотини аниқлашнинг асосий воситаси бўлиб, суғурта фондини шакллантириш, суғурта қопламаларини ўз вақтида ва тўлиқ амалга ошириш ҳамда суғурта ташкилотининг молиявий барқарорлигини таъминлашда ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Мақолада кўриб чиқилганидек, тариф ставкаси ўз тузилишига кўра нетто-ставка ва юкламадан иборат бўлиб, ҳар бир таркибий қисмининг иқтисодий мазмуни ва вазифаси мавжуд. Нетто-ставка суғурта ҳодисалари натижасида юзага келадиган зарарларни қоплаш учун мўлжалланган бўлса, юклама суғурта ташкилотининг харажатларини қоплаш ва фойда олиш имконини беради. Ушбу икки элементнинг ўзаро мутаносиблиги суғурта фаолиятининг самарадорлигини белгилайди.

Шунингдек, тариф ставкасини шакллантириш жараёни риск даражасини аниқ баҳолаш, статистик маълумотларга таяниш ва актуал ҳисоб-китобларни қўллашни талаб этади. Замонавий шароитда рақамлаштириш жараёнлари, инфляция омиллари, табиий офатлар хавфининг ортиши ҳамда суғурта бозорида рақобатнинг кучайиши тариф сиёсатини доимий равишда такомиллаштириб боришни тақозо этмоқда.

Шу боис суғуртада тариф ставкасининг иқтисодий моҳиятини чуқур ўрганиш, унинг тузилиши ва таркибини илмий асосда шакллантириш суғурта бозорининг барқарор

ривожланишини таъминлаш, суғурталанувчилар манфаатларини химоя қилиш ҳамда суғурта ташкилотларининг тўлов қобилиятини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Фуқоралар транспорт воситаларини суғурталашда ҳайдовчилик стажи ва беталофат ҳаракатланиши ҳамда йул транспорт ҳодисалар содир қилган – қилмаганлигидан келиб чиқиб суғурта тариф ставкаларини дифференцияси қилиб боришни жорий қилиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикасининг “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Қонуни. – Тошкент, 2021.
2. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки. Суғурта бозори фаолиятига оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тўплами. – Тошкент, 2023.
3. Ширинов И.Ш. Суғурта иши. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2022.
4. Ваҳобов А.В., Маликов Т.С. Молия. – Тошкент: Иқтисод-молия, 2018.
5. Аҳмедов Д.Қ. Актуар ҳисоб-китоблар асослари. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2022.
6. Хайдаров Х. Страхование как сфера социальной защиты и цифровизации рынка страховых услуг. Таълим тизимида ижтимоий-гуманитар фанлар журнали-Тошкент, 2025
7. Чернова Г.В. Страхование. – Москва: Юрайт, 2020.

UDK:336.7

**IQTISODIY TARMOQLARDA INNOVATSION G‘OYALAR BANKIDAN
FOYDALANISHNING TAHLILIIY ASOSLARI**

**АНАЛИТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БАНКА ИННОВАЦИОННЫХ
ИДЕЙ В ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТРАСЛЯХ**

**ANALYTICAL FOUNDATIONS FOR THE USE OF AN INNOVATIVE IDEAS BANK IN
ECONOMIC SECTORS**

Maxamadiyev Mexroj Mardon o‘g‘li
Toshkent amaliy fanlar universiteti

Annotatsiya

Ushbu maqolada iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion g‘oyalar bankidan foydalanishning tahliliy asoslari o‘rganilgan. Innovatsion g‘oyalar banki ilmiy ishlanmalar, texnologiyalar va startup loyihalarni yagona platformada jamlash, tahlil qilish va ularni iqtisodiyot tarmoqlariga joriy etish imkonini beruvchi axborot tizimi sifatida ko‘rib chiqilgan. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar, analitik platformalar va katta ma‘lumotlar (big data)ning innovatsion jarayonlarni baholash, g‘oyalarni saralash va iqtisodiy samaradorligini aniqlashdagi ahamiyati ta‘kidlangan. Shu orqali iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion faoliyatni rivojlantirish, raqobatbardoshlikni oshirish va ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlari ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: Innovatsion g‘oyalar banki, iqtisodiy tarmoqlar, raqamli iqtisodiyot, axborot tizimlari, innovatsion jarayonlar, tahliliy platforma, katta ma‘lumotlar (big data), iqtisodiy samaradorlik.

В данной статье исследуются аналитические основы использования банка инновационных идей в экономических секторах. Банк инновационных идей рассматривается как информационная система, позволяющая собирать научные разработки, технологии и стартап-проекты на единой платформе, анализировать их и внедрять в экономические сектора. В исследовании подчеркивается важность цифровых технологий, аналитических платформ и больших данных в оценке инновационных процессов, сортировке идей и определении их